

Kod przedmiotu	Nazwa przedmiotu	Język migowy		
0912/UTH/WNMinOZ/ST-NST/JI-4		Sing language		
Język wykładowy	polski			
Wersja przedmiotu	pierwsza	Rok akademicki	2021/2022	
Wydział	Wydział Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu			
Kierunek	Lekarski			
Specjalność	-----			
Specjalizacja	-----			
Poziom kształcenia (studiów)	Jednolite studia magisterskie			
Profil kształcenia (studiów)	ogólnoakademicki			
Forma prowadzenia studiów	studia stacjonarne/niestacjonarne			
Semestr / semestry	II lemi			
Przynależność do grupy przedmiotów	Modul J: Oferta Uczelni. I. Grupa przedmiotów humanistycznych			
Poziom przedmiotu	poziom podstawowy			
Status przedmiotu	Fakultatywny			
Formy realizacji zajęć dydaktycznych, wymiar, punkty ECTS	Forma zajęć	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS	
	Ćwiczenia	[20 h]	2 ECTS	
	Seminaria	[10 h]		
Powiązanie przedmiotu				
Forma nauczania	tradycyjna- zajęcia zorganizowane w Uczelni			
Wymagania wstępne	Realizacja efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności, kompetencji społecznych z poprzednich semestrów studiów.			
Jednostka prowadząca przedmiot	Wydział Nauk Medycznych i Nauk o Zdrowiu			
Koordynator przedmiotu	Mgr Krajewska Dorota			
Adres wydziałowej strony internetowej	http://uniwersytetradom.pl/			
Adres e-mail, telefon koordynatora	dkrajewska4@wp.pl			

<p>Cel przedmiotu:</p>	<p><i>Celem i założeniem nauczania jest zapoznanie studentów z podstawami wiedzy o głuchocie, jej konsekwencjach dla funkcjonowania społecznego ze szczególnym uwzględnieniem tożsamości środowiskowej i kulturowej środowiska niesłyszących, środkami porozumiewania się niesłyszących, zapoznanie z formami rehabilitacji zawodowej i społecznej, ze środkami technicznymi stosowanymi w rehabilitacji, pomocami technicznymi dla głuchych, przyczynami i rodzajami uszkodzeń słuchu, opanowanie przez studentów podstaw języka migowego w stopniu umożliwiającym: rozumienie nieskomplikowanych wypowiedzi w tym języku, formułowanie nieskomplikowanych wypowiedzi w zakresie objętym materiałem nauczania.</i></p>
<p>Dział: WYBRANE ZAGADNIENIA REHABILITACJI NIESŁYSZĄCYCH</p>	
Tematyka	Treści
<p>1. Terminologia i dane liczbowe. Przyczyny i rodzaje uszkodzeń słuchu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - osoba z uszkodzonym słuchem - stopnie uszkodzenia słuchu - ubytek słuchu w decybelach - pojęcia słabosłyszący, niesłyszącym, głuchy, głuchoniemy - statystyka ludzi z różnym ubytkiem słuchu - skrót BIAP (Międzynarodowe Biuro Audiofonologii) - audiometr i zasada działania tego urządzenia - pojęcie ogłuchły - przyczyny ubytku słuchu - rodzaje ubytku słuchu - pojęcie „wyzolowanie ze środowiska” - pojęcie „niesłyszący kulturowo” - misja Polskiego Związku Głuchych - siedziba radomskiego PZG w Radomiu
<p>2. Podstawowe wiadomości o niesłyszących. Bariery w komunikowaniu się.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - hermetyka środowiska - bariery w komunikowaniu się - mniejszość językowa - mechanizmy integrowania się osób z wadą słuchu ze środowiskiem osób słyszących i niesłyszących - trudności w komunikowaniu się osób z uszkodzonym słuchem - działania umożliwiające komunikowanie się i dostęp do informacji - nazwa czasopisma „Świat Ciszy” - programy informacyjne, publicystyczne i kulturalne tłumaczone na język migowy

<p>3. Pomoce techniczne w komunikowaniu się z osobami niesłyszącymi. Specyfika komunikowania się z osobami głuchymi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pomoce techniczne zbiorowego użytku - urządzenia elektroakustyczne tzw. FM - indywidualne pomoce techniczne - możliwości dofinansowania do urządzeń technicznych ze środków PFRON - placówki zajmującą się kwalifikowaniem osób niesłyszących do operacji: implantów – Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu w Warszawie - podstawowe środki porozumiewania się w poszczególnych grupach społecznych - omówić przyzwyczajenia osób niesłyszących i udział ich w życiu społecznym - trudności w komunikowaniu się osób z uszkodzonym słuchem
	<ul style="list-style-type: none"> - zachowanie się adekwatnie do różnych przedstawianych zachowań sytuacyjnych
<p>4. Komunikacja interpersonalna. Porozumiewanie się z osobami niedosłyszącymi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podstawowe elementy komunikacji interpersonalnej - wirtualna rozmowa z osobą niesłyszącą, zachowując wszystkie zasady komunikacji interpersonalnej - metody i środki porozumiewania się z osobami niedosłyszącymi - sposób porozumiewania się z osobą młodą niedosłyszącą - sposób porozumiewania się z osobą niedosłyszącą starszą - dobieranie zrozumiałe słownictwa do (wieku) odpowiedniej osoby niedosłyszącej - lęki osób niedosłyszących w porozumiewaniu się z osobami słyszącymi
<p>5. Porozumiewanie się z osobami głuchymi i ogłuchłymi. Czym jest język migowy?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sposoby porozumiewania się z osobami ogłuchłymi - sposoby porozumiewania się z osobami głuchymi - porozumiewanie się za pomocą fonogestów - definicja języka migowego - znaczenie słów ideografia i daktylografia - środki komunikacji osób niesłyszących między sobą i z osobami słyszącymi
<p>Dział: DAKTYLOGRAFIA I IDEOGRAFIA</p>	

<p>6. Wskazówki praktyczne do posługiwania się językiem migowym. Podstawy języka migowego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - formułowanie zdań prostych - unikanie przerośni - unikanie pośpiechu - precyzja i dokładne przekazywanie znaków migowych - wyrazistość i spokój w mowie - zaangażowanie wewnętrzne i mimika twarzy - system językowo – migowy - pełny i użytkowy wariant systemu językowo – migowego - definicje: alfabet palcowy, daktylografia, daktylogram, diagraf, gest, ideografia, ideogram, język migowy, mowa, przedznak migowy, znak migowy dwuelementowy, znak migowy dynamiczny, znak migowy statyczny, znak migowy złożony - definicja: formant, język migany, klasyczny język migowy, znak migowy - międzynarodowy język migowy GESTUNO opracowany przez zespół przy Światowej Federacji Głuchych
<p>7. Język migowy – zasady budowania wypowiedzi. O daktylografii, alfabecie palcowym, znakach ideograficznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zasady budowania wypowiedzi w języku migowym - używanie znaku migowego „ty” zamiast „pan”, „pani”; - określenie „przydomek migowy” zamiast nazwiska osoby niesłyszącej i słyszącej - porozumiewanie się językiem migowym z drugą osobą - przydomek Edyty Prusińskiej, Oleksego, Wałęsy

	<ul style="list-style-type: none"> - porozumiewanie się z osobą niesłyszącą i jednocześnie niedowidzącą - wcielenie się w tłumacza języka migowego - układ palców u ręki i nazwy - opisywanie znaku rysunku - samodzielne odczytywanie znaku według opisu
8. Jak uczyć się znaków daktylograficznych?	<ul style="list-style-type: none"> - znaki jednoręczne i dwuręczne - precyzja wykonywania znaków - mig i mowa wykonywane równocześnie
9. Jak uczyć się znaków ideograficznych?	<ul style="list-style-type: none"> - dynamikę znaku migowego - przemigać znak migowy prosty, znak migowy złożony, znak migowy dwuelementowy - układ palców u ręki i nazwy - opis rysunku znaku migowego - samodzielne odczytywanie znaku i według opisu
10. Powtórzenie wiadomości. Zaliczenie z wykładów I semestr	<ul style="list-style-type: none"> - utrwalenie poznanych znaków i wiadomości
Dział: DAKTYLOGRAFIA	
Znaki daktylograficzne statyczne.	<ul style="list-style-type: none"> - a, l, i, b, r, w, e, y, c, p, o, s, t
Znaki daktylograficzne statyczne wykonywane w pozycji odmiennej od klasycznej.	<ul style="list-style-type: none"> - m, n, u, v, x
Znaki daktylograficzne dynamiczne.	<ul style="list-style-type: none"> - k, g, f, z, d, h
Znaki daktylograficzne dynamiczne będące modyfikacją znaków statycznych.	<ul style="list-style-type: none"> - j, ł, q, ę, ć, ń, ó, ś, ź, ż
Znaki daktylograficzne – digrafów.	<ul style="list-style-type: none"> - ch, cz, sz, rz
Zasady przekazywania wielkich liter.	<ul style="list-style-type: none"> - 10 cm wyżej od pozostałych znaków
Znaki daktylograficzne – pojęcia liczbowe.	<ul style="list-style-type: none"> - 1-5, 6-9, 10, 11-15, 16-19, 20-59, 60-99, 100, 101-199, 200, 300, ... , 900 (setki), tysiąc, milion, miliard, zero
Znaki liczebników porządkowych i sposób przekazywania.	<ul style="list-style-type: none"> - 1-10 ćwierć obrotu - 10-90 z końcówką: -ty, -ta, -te - setne i tysięczne z końcówką: -ny, -na, -ne - milion z końcówką: -owy, -owa, -owe
Znaki działań arytmetycznych.	<ul style="list-style-type: none"> - znak dodawania - znak odejmowania

	<ul style="list-style-type: none"> - znak mnożenia - znak dzielenia - znak równości
Dział: IDEOGRAFIA	
Opis nietypowych układów palców u rąk.	- Aw, Bm, Bk, Bz, Cm, Cw, Em, Eo, Ik, Nw, Om, Ps, Tm, Um, Iz, 5s, 5z
Kierunek i sposób wykonania ruchu	<ul style="list-style-type: none"> - kierunek ruchu - ruch skokowy - dwukrotne wykonanie ruchu - ruch z dotknięciem innej części ciała - ruch z energicznym zatrzymaniem - ruch wzdłuż innej części ciała - ruch wykonywany wahadłowo - ruch pocierania opuszkami palców - ruch obrotowy względem osi dłoni
Rodzina	- znaki: dzień, dobry, dobrze, jest, być, są, ten, ta, to, mama, matka, ojciec, tata, i, rodzice, gdzie, dom w/we, dziecko, dzieci, ja, ty, on, ona, ono, mój, moja, moje, twój, twoja, twoje, jego, jej, rodzina, czyj, czyja, czyje, kto, ktoś, kobieta, mężczyzna, rodzeństwo, brat, siostra, jak, jaki, jaka, jakie, my, mieć, mam, masz, ma, mamy, macie, mają, wy, nie mieć, imię, na, nazwisko, nazywać, się, syn, córka, dziewczyna, chłopiec, czy, babcia, dziadek, widzieć, do, od, oni, one
Zabawki	- znaki: auto, wózek, pokazać, piłka, co, coś, czego, ładny, ładnie, czarny, dać, dawać, mi, mnie, biały, nie, tak, dlaczego
Posiłki i naczynia	- znaki: rano, ranny, poranny, jeść, jedzenie, śniadanie, bułka, ser, żółty, smarować, masło, kawa, pić, obiad, zupa, lubić, nie lubić, bardzo, głód, głodny, chcieć, nie chcieć, ryba, jabłko, jabłkowy, napój, kompot, sam, sama, samo, wieczór, wieczorny, wieczorowy, kolacja, mleko, chleb, herbata, cukier, kubek, czerwony, nóż, widelec, łyżka, prosić, proszę
Owoce i warzywa	- znaki: owoc, owocowy, owoce, swój, своя, swoje, ile
W pokoju	- znaki: pokój, inny, inna, inne, stać, siadać, leżeć, telefon, telefonować tu, tutaj
W łazience	- znaki: kąpiel, kąpać się, łazienka, myć się, myć coś, mydło, woda, ciepły, ciepło, zimny, zimno, materiał, ręcznik, jeszcze, kiedy, pasta, szczoteczka do zębów, ząb, zęby, wolno, czystość, czysty, czyścić, brud, brudny, brudzić, ręka toaleta, ubikacja, trzeba, potrzebny
Ubranie	- znaki: ubranie, ubierać się, koszula, rozebrać, rozbieranie, rozebrać się, musieć, but, buty, można, obowiązek, który
U lekarza	- znaki: lekarz, lekarski, badanie, badać, aparat słuchowy, słuchać, słuch, zdrowie, zdrowy, chory, choroba, chorować, ból, boleć, pielęgniarka, zastrzyk, termometr, temperatura, gorący, gorączka, mierzyć, miara, lekarstwo, apteka, recepta, sklep, tabletki, kropla, krople, brać, branie, kaszel, kaszleć, kasłać, szpital, operacja, operować, opatrunek, serce, głowa, oko, oczy, okulary, katar, gardło, brzuch, noga, nogi, koniec, skończyć
W ośrodku	- znaki: głuchy, głuchoniemy, dla, dlaczego, słyszeć, słyszający, niesłyszający, słaby, słabo słyszający, niedosłyszający, mieszkać, mieszkanie, pomoc, pomagać, pilnować,

	już, wolno, nie wolno, tylko
W szkole	- znaki: szkoła, szkolny, pan, pani, tłumacz, tłumaczyć, migać, migowy, język, praca, pracować, źle, mowa, mówić, starać się, rozum, rozumieć, wiedzieć, umieć, nie umieć, nie wiedzieć, pamiętać, pamiętać, uwaga, uważać, dostać, dostawać
Przybory szkolne	- znaki: długopis, pisać,
W internacie	- znaki: dziękować, dziękuję, przepraszam, przepraszać, przyjść, przychodzić, wszyscy, wszystko, razem, cichy, cicho, cisza, głośny, głośno, spać, sypialnia, łóżko, obudzić się, sprzątać, prządek, bałagan, dużo, mało, robić, próba, próbować, przygotować, przygotowywać, spokój, spokojny, wesoły, wesoło, cieszyć się, smutny, smutno, smucić się, płakać, płacz, prawda, podobny, prawdopodobnie
Czas i przestrzeń	- znaki: rok, lata, miesiąc, dzisiaj, będzie, jutro, pojutrze, za 3 dni, był, była, było, wczoraj, przedwczoraj, 3 dni temu, codziennie, noc, nocny, dobranoć, tydzień, czas, teraz, przed, po
W mieście	- znaki: Radom Warszawa, Pionki, człowiek, ludzie, iść, chodzić, spacer, spacerować, ulica, numer, bać się, czekać, kupić, kupować, kosztować
Kim jesteś?	- znaki: móc, powiedzieć, napisać, podpisać
Czy mnie rozumiesz?	- znaki: słyszeć, słyszący, siebie, sobie
Gdzie mieszkasz?	- znaki: adres, dowód osobisty, osoba
Czy masz rodzinę?	- znaki: ci, cię, ciebie, małżeństwo, mąż, żona
Jesteś w szpitalu.	- znaki: wypadek, zaraz, przyjechać, doktor, łamać, złamać, złamanie, ręce
Trzeba zawiadomić rodzinę.	- znaki: zawiadomić, trzeba, potrzebny, zatelefonować, szkoła, wezwać, natychmiast, pogotowie
Co się stało?	- znaki: stały, stało, nagle, przytomny, wymiotować, zawrót głowy, zemdleć, krew, krwawienie, krwotok
Teraz lekarz cię zbada.	- znaki: położyć, położyć się, usiąść, oddychać, oddychać głęboko
Zmierzymy temperaturę i ciśnienie.	- znaki: wziąć, prawy, lewy, ciśnienie, tętno, wynik
Czy jesteś w ciąży?	- znaki: ciąża, ostatni, miesiączka, krewny, ciocia, wujek, żołądek, wątroba, często, ostry, poród, rodzić
Dlaczego nie słyszysz?	- znaki: dawno, dawniej, zapalenie, mózg, opony mózgowie, nosić, nowy, ucho, uszy, audiogram
Jak się czujesz?	- znaki: czuć się, pocić się, grypa, angina, płuca
Trzeba zrobić wszystkie badania.	- znaki: zrobić, prześwietlenie, też, również, analiza, mocz, kał, bezpłatny
Musi być operacja.	- znaki: bezpieczny, bezpieczeństwo, niebezpieczny, niebezpieczeństwo, ryzyko, umrzeć, pewny, na pewno, zgoda, zgadzać się, odmowa, odmawiać, pobranie krwi, pobrać krew
Tu jest wolne łóżko.	- znaki: zostać, zostawić, długo, krótko, szafka, rzecz, chować, schować
Jutro przyjdzie tłumacz.	- znaki: znać, nie znać, Polska, polski, związek, należeć, załatwić, sprawa, ważny, leczenie, leczyć
Trzeba iść do apteki.	- znaki: pójść, pieniądze, złoty, groszy, wata
Trzeba brać lekarstwa systematycznie.	- znaki: systematycznie, powtarzać, południe, pół, trochę, szkło, szklany, szklanka
Trzeba zmienić opatrunek.	- znaki: zmienić, rana, goić się, spuchnąć, masaż, potem, maść, smarować

Czy jesteś głodny?	- znaki: chcieć, zjeść, karmić
Co chciałbyś zjeść na obiad?	- znaki: łyżeczka, grzyb, grzybowy
Będziemy się myć.	- znaki: przynosić, przynieść
Musisz dzisiaj ładnie wyglądać.	- znaki: odwiedziny, wizyta, wyglądać, okropny, posprzątać,
Przyszła twoja mama.	- znaki: poznać, poznawać, witać, przywitać, życie, żyć, że, ratować, uratować, denerwować, zmęczony
Dzisiaj możesz wstać.	- znaki: ostrożnie, delikatny, dieta, podnosić, opuszczać, wracać
Jutro wracasz do domu.	- znaki: zwolnienie, skierowanie, odpoczywać, przestrzegać, poważny, dbać, emerytura, renta
Jesteś za gruby.	- znaki: gruby, tyć, szczupły, chudy, odchudzić się, tłuszczyć, tłusty, waga, ważyć, kontrolować, stracić, mięso, ryba
Palenie szkodzi zdrowiu.	- znaki: szkodzić, papieros, palić, trucizna, trujący, przerwać, przeszkadzać, inaczej, pozwalać, przeciw
Nie możesz pić alkoholu.	- znaki: alkohol, wódka, wino, piwo, pijany, zakaz, koniecznie, znaczenie, znaczyć, znak, namawiać, rezygnować, zrezygnować
Masz teraz dużo czasu.	- znaki: poniedziałek, wtorek, środa, czwartek, piątek, sobota, niedziela

Efekty kształcenia dla przedmiotu w odniesieniu do efektów kierunkowych i obszarowych a forma zajęć				Metody weryfikacji efektów kształcenia	
Numer efektu kształcenia	Opis efektów kształcenia dla przedmiotu Student, który zaliczył przedmiot (W) wie/(U) umie/(K) potrafi:	Kierunkowy efekt uczenia się (EKU)	Forma realizacji zajęć dydaktycznych	Forma zaliczeń	Metody sprawdzana i oceny
W1	<i>Znając podstawy porozumiewania się w języku migowym – minimalizuje negatywne czynniki wpływające na izolację społeczną pacjenta z przewlekłą dysfunkcją narządu słuchu</i>	<i>K_DW2</i>	wykład	<i>zaliczenie na ocenę</i>	<i>praca pisemna</i>
W2	<i>Rozumie znaczenie komunikacji niewerbalnej w procesie budowania wzajemnego zaufania w interakcji z pacjentem niesłyszącym (lub niedosłyszącym)</i>	<i>K_DW6</i>	wykład	<i>zaliczenie na ocenę</i>	<i>praca pisemna</i>
U1	<i>Potrafi zastosować w terapii wiedzę z zakresu języka migowego – uwzględniając tym samym subiektywne oczekiwania pacjenta z dysfunkcją słuchu (np. w aspektach społeczno-kulturowych)</i>	<i>K_DU1</i>	<i>zajęcia praktyczne</i>	<i>zaliczenie na ocenę</i>	<i>ocena praktycznych umiejętności</i>
U2	<i>Używając języka migowego potrafi nawiązać kontakt z niedosłyszącym, lub niesłyszącym pacjentem (dzieckiem, dorosłym), oraz jego rodziną – w odniesieniu do zagadnień socjalno-społecznych</i>	<i>K_DU5</i>	<i>wykład zajęcia praktyczne</i>	<i>zaliczenie na ocenę</i>	<i>ocena praktycznych umiejętności</i>
K1	<i>Opanowując praktyczne umiejętności posługiwania się językiem migowym – jest gotów do nawiązania i utrzymania pełnego szacunku kontaktu z pacjentem niesłyszącym (lub niedosłyszącym) – okazując zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych</i>	<i>K_K1</i>	<i>wykład zajęcia praktyczne</i>	<i>zaliczenie na ocenę</i>	<i>ocena praktycznych umiejętności</i>
K2	<i>Potrafi dokonać samooceny w odniesieniu do umiejętności posługiwania się językiem migowym, dlatego rozumie konieczność podejmowania działań edukacyjnych</i>	<i>K_K5</i>	<i>zajęcia praktyczne</i>	<i>zaliczenie na ocenę</i>	<i>ocena praktycznych umiejętności</i>
Stopień osiągnięcia kierunkowych efektów kształcenia: <i>K_DW2+++; K_DW6+++; K_DU1+++; K_DU5+++; K_K1+++; K_K5++</i>					

Literatura podstawowa, literatura uzupełniająca, pomoce naukowe
<p>Literatura podstawowa:</p> <p>1. Szczepankowski B., <i>Język migowy. Pierwsza pomoc medyczna</i>, Warszawa, Centrum Edukacji Medycznej, 1995</p> <p>2. Szczepankowski B., Kossakowska B., Wasilewska T. M., <i>Język migowy pierwsze kroki. Podręcznik dla nauczycieli i rodziców</i>, Olsztyn, INFOPRESS, 2001</p> <p>3. Hendzel J. K., <i>Słownik polskiego języka migowego</i>. Olsztyn, OFFER, 1995</p> <p>Literatura uzupełniająca:</p> <p>1. Perier O., <i>Dziecko z uszkodzonym narzędem słuchu</i>, Warszawa, WSiP, 1992</p> <p>2. Perlin J., Szczepankowski B., <i>Polski język migowy. Opis lingwistyczny</i>, Warszawa, WSiP, 1992</p> <p>3. Szczepankowski B., <i>Podstawy języka migowego</i>, Warszawa, WSiP, wyd. I 1988, wyd. II 1994</p> <p>4. Pietrzak W., <i>Język migowy dla pedagogów</i>, Warszawa, WSiP</p>

Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się – bilans punktów ECTS			
Udział w zajęciach, aktywność	Obciążenie studenta [h]		
	Inne godz. Kontaktowe (IGK)	Praca własna studenta: zajęcia bez nauczyciela (ZBN)	Zajęcia dydaktyczne
Udział w ćwiczeniach	-	-	20 h
Udział w seminariach	-	-	10 h
Udział w konsultacjach	5 h	-	-
Przygotowanie się do wykładów/ćwiczeń/seminariów/ Przygotowanie do zaliczenia/egzaminu	-	25 h	-
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	5 h/ 0,3 ECTS	25 h/ 0,7 ECTS	30 h/ 1 ECTS
Punkty ECTS za przedmiot	2 ECTS		

Informacje dodatkowe, uwagi